

GÜZEL SANATLAR LİSELERİ PİYANO DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMLARINA YÖNELİK BİR İNCELEME

Doç. Dr. Damla Bulut
Ömer Halisdemir Üniversitesi
Eğitim Fakóltesi GSEB, Müzik Eğitimi ABD
dbulut@ohu.edu.tr

Yasemin Gülsoy
Gaziemir Yakacık Ortaokulu
gulsoyyasemin@gmail.com

Özet

Araştırmanın amacı, 2006 ve 2016 yıllarında yürürlüğe giren Güzel Sanatlar Liseleri (GSL) piyano dersi öğretim programlarını içeriklerinde yer alan kazanımlar yönünden incelemek, bu incelemeler ışığında iki program arasındaki benzerlik ve farklılıkları tespit etmektir. Araştırma betimsel nitelikte nitel bir araştırmadır. Araştırmada ilgili veriler literatür taraması ve doküman analizi yapılarak elde edilmiştir. Ulaşılan verilerin çözümlenmesinde içerik analizi kullanılmıştır. Araştırma bulguları doğrultusunda 2006 ve 2016 yılı GSL piyano dersi öğretim programlarının içeriklerinde yer alan kazanımların sayısal olarak farklılık gösterdiği, 2006 yılı GSL piyano dersi öğretim programının içeriğinde tüm sınıflar düzeyinde daha fazla kazanım bulunduğu, 2006 ve 2016 yılı GSL piyano dersi öğretim programının içeriğinde benzer kazanımların bulunduğu ancak 2006 yılı GSL piyano dersi öğretim programının içeriğinde piyano öğretimine ilişkin teknik ve müzikal boyutlarda daha kapsamlı kazanımlar olduğu, bu kazanımlara öğrenme alanı, ünite ve basamak sistemi ile öncelik sonralık ilişkisi gözetilerek yer verildiği, 2016 yılı GSL piyano dersi öğretim programının içeriğinde bu kazanımlara daha yüzeysel ve genel olarak yer verildiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Güzel Sanatlar Liseleri, Piyano, Öğretim Programı, Kazanım.

AN INVESTIGATION ON FINE ARTS HIGH SCHOOLS PIANO COURSE TEACHING PROGRAMS

Abstract

The aim of the research is to examine the achievements of the contents of the piano lessons curriculum of the Fine Arts High Schools (FAHS), which took place in 2006 and 2016, in relation to the similarities and differences between the two programs in the light of these studies. The research is a field research with descriptive quality. In the study, related data were obtained by literature review and document analysis. Content analysis is used to analyze the data. In the direction of the research findings, the gains in the contents of the FAHS piano lesson curricula of 2006 and 2016 are numerically different. In the content of the 2006 FAHS piano lesson curriculum there are more gains in all class levels and in the content of the 2006 and 2016 FAHS piano lesson curriculum, However, in the content of the FAHS piano lesson curriculum of 2006, there is a more comprehensive achievement in the technical and musical aspects of piano teaching, and these gains are more superficial in the content of the FAHS piano lesson curriculum of the year 2016 that includes the learning area, the unit and the step system, and overall results are achieved.

Keywords: Fine Arts High School, Piano, Curriculum, Achievement.

GİRİŞ

Piyano, yapısal özellikleri ile müzik eğitiminde kullanılmaya en uygun olan çalgı olarak nitelendirilebilir. Çünkü piyano, sabit perdeli, entonasyon sorunu olmayan, akordu doğru olmak koşuluyla parmağın bastığı yerden doğru ses veren, ses sınırı geniş olan, her türlü ajiliteyi mümkün kılan, kulak eğitimine en uygun, her çeşit çoksesli eserin reduksiyonunun icra edilebildiği, koral ve orkestral eserlerin çalınabildiği, büyük eserlerin analizine elverişli ve edebiyatı zengin olan armonik bir eşlik çalgısıdır (Yönetken, 1996:69). Buchanan ve Vernezza piyanoyu; Müzik eğitimcileri tarafından, müziği çalma, dinleme ve okuma becerilerini kazanma, müziği anlama, müzik bilgisi oluşturma ve diğer müzik çalışmalarına temel oluşturma bakımından, en evrensel ve en temel çalgı olarak kabul edilmektedir (Kasap, 2004:160).

Uçan'a göre (1996) müzik eğitimcisi ve öğrenciler arasında piyano kullanılarak sağlanan müziksel iletişim, bireyde istenilen davranışların ya da davranış değişikliklerinin oluşturulmasını önemli ölçüde etkilemektedir. Piyanonun, eşlik çalgısı olması, işlevselliği ve müzik eğitiminin üç ana dalı olan müzik kuramları, ses eğitimi ve çalgı eğitimi branşlarında temel çalgı olarak kullanılması müzik eğitimi kapsamında yer alan piyano eğitiminin önemini arttırmaktadır (Erdal, 2009:8). Bu nedenler ile ülkemizde mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda çalgı eğitiminin temelini piyano eğitiminin oluşturduğu söylenebilir. Bu kurumların başında da lise düzeyinde mesleki müzik eğitiminin başlangıcı olan Güzel Sanatlar Liseleri (GSL) gelmektedir. Bu liseler bilim ve sanat alanlarında dengeli bir gelişmeyi sağlamada ve üniversiteler kapsamında güzel sanatlar eğitimi veren fakültelerin gereksinimlerini karşılayacak nitelikte, eğitimi aldığı sanat dalında iyi yetişmiş ve kültürlü bireyleri topluma kazandırmada büyük rolü olan kurumlardır (Çilden, 2006:1-7).

Tüm mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda uygulanan temel piyano eğitimi gibi GSL'de uygulanan temel piyano eğitimi de, doğru bir piyano tekniği için gerekli olan temel teknik ve temel davranışları kazanabilme, piyano klavyesini tanıyabilme, doğru artikülasyonu algılayabilme, küçük etüt ve yapıtlardaki gürlük ve hız işaretlerini yapabilme, basit ezgileri motif ve cümlelere ayırıp seslendirebilme gibi hedefleri içeren bir eğitim sürecidir (Ercan ve Ekinci, 2000:29-30). Fink'e göre, teknik becerilerin piyano eğitiminin başlangıcından itibaren doğru olarak geliştirilmesi, öğrencilerin etkili ve duyarlı çalmalarını sağlayacak bir yaklaşım olarak görülmektedir (Ekinci, 2004:185). Uzun ve karmaşık bir süreç olan piyano eğitiminde, öğrenciye ilk derslerden başlayarak bilinçli, sürekli ve özenli uygulanması gereken temel davranışların kandırılması son derece önemlidir (Ercan, 2008:8). Bireye piyano eğitimi ile kazandırılması gereken piyano çalma becerileri, bireyin hem teknik yönden hem de müzikal yönden gelişmelerini kapsmalıdır. Piyano eğitiminin daha başlangıcından itibaren teknik becerilerin doğru olarak geliştirilmesi, öğrencilerin etkili ve duyarlı çalmalarını sağlayacak bir yaklaşım olarak görülmektedir (Çevik, 2007:64).

Belirtilen görüşlerin yanında, piyano dersi alan öğrencilerin kulak eğitimi, çok sesli duyular ve tonal duyguları da gelişmektedir. Bu sebeplerle GSL'nde her öğrenci dört yıl boyunca piyano dersini almak zorundadır (MEB, 2006). Öğrencilerin, GSL'nin 9. sınıfında başlayan bu ders kapsamında ulaşmaları beklenen kazanımlar, 4 yıl sürecek olan orta öğrenimdeki piyano derslerinin temelini, piyano çalabilmenin genel niteliğini ve bu öğrenim sonunda yine 4 yıl sürecek olan lisans öğrenimindeki piyano eğitimlerinin düzeyini belirleyen kazanımlardır. Bu kazanımların tam olarak kazanılması orta öğretimden lisans öğretimine donanımlı ve hazır bir şekilde geçişin ön şartıdır. Dolayısıyla eğitimin her alanında olduğu gibi nitelikli bir piyano eğitiminde de gerek eğitimin içeriğinin düzenlenmesinde gerek öğrencilerin istenilen kazanıma ulaşmalarında gerekse öğretmenlerin gerekli bilgileri öğrencilerine sistematik olarak aktarmasında piyano dersi öğretim programının yeri ve önemi büyüktür. Bunun için mevcut ders öğretim programlarının incelenerek içeriklerinin ihtiyaçları karşılama durumlarının ortaya konması, varsa eksikleri ile yanlışlarının düzeltilmesi ders öğretim programlarının niteliğinin artırılması için önemli ve gerekli bir süreçtir. Söz konusu süreç öğretmenlere ışık tutması, programların eğitim sistemine uygulduğu hakkında bilgi edinilmesi ve ders öğretim programlarının eğitim süreci içerisindeki

görevini yerine getirme durumunun tespiti için de ayrıca önem taşımaktadır. Bu önem doğrultusunda araştırmanın amacı, 2006 ve 2016 yıllarında yürürlüğe giren GSL piyano dersi öğretim programlarını içeriklerinde yer alan kazanımlar yönünden incelemek, bu incelemeler ışığında iki program arasındaki benzerlik ve farklılıkları tespit etmektir. Belirlenen amaç doğrultusunda araştırmanın problem cümlesi "2006 ve 2016 yılları GSL piyano dersi öğretim programlarının içeriklerinde yer alan kazanımlar arasındaki benzerlik ve farklılıkları nelerdir?" olarak belirlenmiştir.

Araştırmanın problem cümlesinin çözümüne yardımcı olacak alt problemler ise;

- 9. sınıf 2006 ve 2016 yılı GSL piyano dersi öğretim programlarının içeriklerinde yer alan kazanımların sayısal, teknik ve müzikal, içerik olarak benzerlik ve farklılıkları nelerdir?
- 10. sınıf 2006 ve 2016 yılı GSL piyano dersi öğretim programlarının içeriklerinde yer alan kazanımların sayısal, teknik ve müzikal, içerik olarak benzerlik ve farklılıkları nelerdir?
- 11. sınıf 2006 ve 2016 yılı GSL piyano dersi öğretim programlarının içeriklerinde yer alan kazanımların sayısal, teknik ve müzikal, içerik olarak benzerlik ve farklılıkları nelerdir?
- 12. sınıf 2006 ve 2016 yılı GSL piyano dersi öğretim programlarının içeriklerinde yer alan kazanımların sayısal, teknik ve müzikal, içerik olarak benzerlik ve farklılıkları nelerdir? şeklinde oluşturulmuştur.

YÖNTEM

Araştırma betimsel nitelikte, nitel bir araştırmadır. Araştırmanın evrenini ülkemizde geçmişten günümüze uygulanan GLS piyano dersi öğretim programları, örneklemini ise 2006 ve 2016 yıllarında yürürlüğe giren GSL piyano dersi öğretim programları oluşturmaktadır. Araştırmada konunun kuramsal temellerinin oluşturulması aşamasında literatür taraması yapılmıştır. Bunun yanında doküman analizi yapılarak 2006 ve 2016 yılları GSL piyano öğretim programı kazanımlar boyutunda incelenmiştir. Doküman analizi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin incelenmesini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2005:187).

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırma bulguları tablolaştırılarak yorumlanmıştır.

Tablo 1: 9. Sınıf 2006 ve 2016 Yılları Piyano Dersi Öğretim Programlarında Yer Alan Kazanımlar

2006 Yılı Piyano Dersi Öğretim Programlarında Yer Alan Kazanımlar	2016 Yılı Piyano Dersi Öğretim Programlarında Yer Alan Kazanımlar
ÖĞRENME ALANI: PİYANO ÇALMA TEKNİKLERİ	9.1. PİYANO EĞİTİMİNDE TEMEL BECERİLER
ÜNİTE I: 1. BASAMAK 1. KONUMDA TEMEL DAVRANIŞLAR	Terimler: Duruş, oturuş, ölçü, ölçü sayısı, temel nota değerleri, uzatma ve cümle bağı, eksik ölçü, diyez, bemol, sekizlik nota değeri, eş güdüm.
1. Piyanoda doğru oturuş biçimini fark eder.	9.1.1. Temel Davranışlar ve Kavramlar
2. Piyanoda omuz, kol, el ve ayak duruşlarını uygular.	9.1.1.1. Piyanoda doğru duruş ve oturuş biçimini kavrar.
3. Klavye üzerinde orta do konum pozisyonunu belirler.	9.1.1.2. Klavye üzerinde birinci oktav do konumunu ve parmak numaralarını gösterir.
4. Sağ ve sol elinin parmak numaralarını fark eder.	9.1.1.3. Birlik, ikilik, dördlük nota ve sus değerlerini kullanır.
5. 1. konumda sırasıyla 2, 3, 4, 5 ve 1. parmaklarını kullanır.	9.1.1.4. Ölçü ve ölçü sayısından hareketle 2/4, 3/4 ve 4/4'lük ölçü biçimlerini tanır.
6. Legato tekniğini uygular.	9.1.1.5. Uzatma bağı ve cümle bağı arasındaki farkı ayırt eder.
7. Eser ve egzersizlerde birlik, ikilik, dördlük nota ve sus değerlerini kullanır.	9.1.1.6. Eksik ölçü biçimini cümle yapısı içinde fark eder.
8. Ölçü ve ölçü sayısı arasında ilişki kurar.	
9. 2/4, 3/4, 4/4 lük ölçü biçimlerini tanır.	

10. Eksik ölçü biçimini cümle yapısı içinde fark eder.
11. Müzikte motif ve cümleyi tanır.
12. Eser üzerinde cümle bağına tanır.
13. Eser üzerinde uzatma bağına tanır.
14. Cümle ve uzatma bağı arasındaki farkı ayırt eder.

ÜNİTE II. 1. BASAMAK 2. KONUMDA TEMEL DAVRANIŞLAR

1. Klavyede siyah ve beyaz tuş ilişkilerini fark eder.
2. Sağ ve sol el ile siyah tuşları kullanır.
3. Akor basma tekniğini belirler.
4. Akorların arpejle bağlantısını belirler.
5. Akor üzerinde doğru parmak numaraları kullanır.
6. Müzikteki gürlük basamaklarını tanır.
7. Gürlük terimlerine denk olan nüans işaretlerini belirler.
8. Piyano üzerinde nüansları uygular.
9. Piyanoda parmak, bilek ve önkol staccato tekniklerini uygular.

ÜNİTE III. 1. BASAMAK 3. KONUMDA TEMEL DAVRANIŞLAR

1. Piyanoda sol konumunu uygular.
2. Piyanoda re konumunu uygular.
3. Piyanoda la konumunu uygular.
4. Piyanoda mi konumunu uygular.
5. Farklı konumlar üzerindeki notaların parmak numaralarını belirler.

ÖĞRENME ALANI: PİYANO LİTERATÜRÜNDE BASAMAK SİSTEMİ

ÜNİTE I: 2. BASAMAK SAĞ VE SOL ELDE PARMAK GEÇİŞLERİ İLE MAKAMSAL DİZİLERE GİRİŞ

1. Sağ ve sol elde çıkıcı 3-1 ve 4-1, inici 1-3 ve 1-4 ters hareketli parmak geçişini uygular.
2. Başparmak geçişlerindeki bilek esnekliğini belirler.
3. Do, sol, re, la ve mi konumlarındaki ters hareketli gamları sırasıyla bir, iki, üç, dört oktav olarak uygular.
4. Sağ el çıkıcı 3-1 ve 4-1 inici olarak da 1-3 ve 1-4 parmak geçişini uygular.
5. Sol el çıkıcı 1-3 ve 1-4 inici 3-1 ve 4-1 parmak geçişini uygular.
6. Do konumunda paralel hareketli parmak geçişini uygular.
7. Rast makamı dizisini fark eder.
8. Piyano üzerinde rast makamı dizisini uygular.
9. Nihavent makamı dizisini fark eder.
10. Piyano üzerinde nihavent makamı dizisini uygular.

- 9.1.1.7. Siyah ve beyaz tuşları her iki elde kullanır.
- 9.1.1.8. Piyanoda re, mi, sol ve la konumunun do konumuna göre farkını ayırt eder.
- 9.1.1.9. Sekizlik nota değerini tanır.
- 9.1.1.10. Her iki elini uyumlu (eş güdüm) biçimde kullanmanın önemini kavrar.
- 9.1.1.11. Sekizlik nota değerini etüt ve eserler yardımı ile uygular.

9.2. PİYANO EĞİTİMİNDE TEMEL TEKNİKLER

Terimler: Legato, oktav, gam, arpej, akor, makam dizileri, nüans terimleri.

9.2.1. Temel Teknikler ve Gam Çalışmaları

- 9.2.1.1. Legato tekniğini kavrar.
- 9.2.1.2. Legato tekniğini etüt ve eserler yardımı ile uygular.
- 9.2.1.3. Her iki elde 3-1 ve 4-1, 1-3 ve 1-4 parmak geçişlerini uygular.
- 9.2.1.4. Do ve sol majör dizilerini ters yönde önce bir sonra iki oktav genişliğinde uygular.
- 9.2.1.5. Akorları arpej ve parmak numaraları ile karşılaştırır.
- 9.2.1.6. Sol elde akor ve arpej tekniğini sağ eldeki melodi ile birleştirerek uygular.
- 9.2.1.7. Karar sesi do üzerinden çargâh makamı dizisini fark eder.
- 9.2.1.8. Piyano üzerinde çargâh makamı dizisini uygular.
- 9.2.1.9. Do ve sol majör dizilerini paralel yönde önce bir sonra iki oktav genişliğinde uygular.
- 9.2.1.10. Karar sesi la üzerinden buselik makamı dizisini fark eder.
- 9.2.1.11. Piyano üzerinde buselik makamı dizisini uygular.
- 9.2.1.12. Karar sesi sol üzerinden rast makamı dizisini fark eder.
- 9.2.1.13. Piyano üzerinde rast makamı dizisini uygular.
- 9.2.1.14. Temel nüans terimlerini kavrar.
- 9.2.1.15. Temel nüans terimlerini etüt veya eserler yardımı ile uygular.

ÜNİTE II: 2. BASAMAK LEGATO, NON-LEGATO TEKNİKLERİ

1. 3. konumda sağ el legato, sol el non-legato tekniğini uygular.
2. Sağ el non-legato, sol el legato tekniğini uygular.

Tablo 1’de yer alan 9. sınıf 2006 ve 2016 yılı GSL piyano dersi öğretim programlarının kazanımları incelendiğinde;

- Programların içeriklerinde yer alan kazanım sayısının 2006 yılı piyano dersi öğretim programında 40, 2016 yılı piyano dersi öğretim programında ise 26 olduğu görülmektedir. Buna göre söz konusu programların kazanım sayılarının farklılık gösterdiği söylenebilir.
- Programların içeriklerinde yer alan kazanımların 2006 yılı piyano dersi öğretim programında teknik olarak, piyanoda doğru oturuş, klavye üzerinde orta do konumu, sağ ve sol elinin parmak numaraları, 1. konumda 2, 3, 4, 5 ve 1. parmakları kullanma, legato tekniği, eser ve egzersizlerde birlik, ikilik, dörtlük nota ve sus değerleri, klavyede siyah ve beyaz tuş ilişkisi, sağ ve sol el ile siyah tuşları kullanma, akor basma tekniği, akor üzerinde doğru parmak numaralarını kullanma, parmak, bilek ve önkol staccato teknikleri, piyanoda sol, re, la ve mi konumu, farklı konumlarda parmak numaraları, sağ ve sol elde çıkıcı 3-1 ve 4-1, inici 1-3 ve 1-4 ters hareketli parmak geçişi, do, sol, re, la ve mi konumlarındaki ters hareketli gamları bir, iki, üç, dört oktav olarak uygulama, do konumunda paralel hareketli parmak geçişi, 3. konumda sağ el legato, sol el non-legato tekniği, sağ el non- legato, sol el legato tekniğine, müzikal olarak ise ölçü ve ölçü sayısı arasındaki ilişki, 2/4, 3/4, 4/4 lük ölçü biçimleri, eksik ölçü, motif ve cümle, eser üzerinde cümle bağı ile uzatma bağı, akorların arpejle bağlantısı, gürlük basamakları, gürlük terimlerine denk olan nüans işaretleri, nüansları uygulama, rast ve nihavent makamı dizisine yönelik kazanımlar şeklinde ele alındığı, 2016 yılı piyano dersi öğretim programında ise teknik olarak duruş, oturuş, eş güdüm, legato, oktav, gam, arpej, akor, müzikal olarak ise ölçü, ölçü sayısı, eksik ölçü, sekizlik nota değeri, temel nota değerleri, uzatma ve cümle bağı, diyez, bemol, nüans terimleri ve makam dizilerine yönelik kazanımların ele alındığı görülmektedir. Buna göre söz konusu programların teknik olarak duruş ve oturuş, müzikal olarak ise ölçü, uzatma ve cümle bağı kazanımlarında benzerlik gösterdiği, gürlük basamakları, makamı dizisi kazanımlarında ise farklılıklar bulunduğu söylenebilir. Farklılık gösteren bu kazanımlara sadece 2006 yılı piyano dersi öğretim programında yer verilmiş 2016 yılı piyano dersi öğretim programında ise değinilmemiştir. Bu bağlamda 2006 yılı piyano dersi öğretim programının teknik ve müzikal kazanımlar açısından daha geniş kapsamlı olduğu yorumu yapılabilir.
- Programların içeriklerinde yer alan kazanımların 2006 yılı piyano dersi öğretim programında öğrenme alanı, ünite ve basamak sistemi ile ele alındığı, piyano literatüründe basamak sistemi öğrenme alanında, 1. basamak 1. konumda temel davranışlar, 2. basamak 2. konumda temel davranışlar, 3. basamak 3. konumda temel davranışlar, 2. basamak sağ ve sol elde parmak geçişleri ile makamsal dizilere giriş, 2. basamak legato, non-legato teknikleri ünitesinde piyano çalma tekniklerine yer verildiği, 2016 yılı GSL piyano dersi öğretim programında ise piyano eğitiminde temel beceriler ve piyano eğitiminde temel teknikler öğrenme alanında, temel davranışlar ve kavramlar, temel teknikler ve gam çalışmaları ünitesinde yer verildiği görülmektedir. Buna göre 2006 yılı GSL piyano dersi öğretim programının içeriğinin kazanımlar yönünden öncelik sonralık ilişkisi gözetilerek daha sistematik ve kapsamlı olduğu söylenebilir.

Tablo 2: 10. Sınıf 2006 ve 2016 Yılları Piyano Dersi Öğretim Programlarında Yer Alan Kazanımlar

2006 Yılı Piyano Dersi Öğretim Programlarında Yer Alan Kazanımlar	2016 Yılı Piyano Dersi Öğretim Programlarında Yer Alan Kazanımlar
ÖĞRENME ALANI: PİYANO ÇALMA TEKNİKLERİ ÜNİTE I: 3. BASAMAK GAM VE MAKAMSAL DİZİ ÇALIŞMALARI 1. Çaldığı gamlardaki tempo ile nota değerlerinin eşitliğini doğru uygular. 2. Do-sol-re-la ve mi majör gamları arasındaki duate benzerliklerini fark eder. 3. Fa ve Si majör gamının duatelerini fark eder. 4. Durak sesi re üzerinden hüseyni makamı dizisini fark eder. 5. Piyano üzerinde hüseyni makamını uygular. 6. Durak sesi mi üzerinden kürdi makamı dizisini fark eder. 7. Piyano üzerinde kürdi makamını uygular. 8. Gördüğü/çaldığı eser-etütte ki kadansı fark eder. 9. Do-sol-re-la-mi-fa-si majörlerde kadansları uygular. ÜNİTE II: 3. BASAMAK ETÜT ÇALIŞMALARI 1. Çaldığı etütlerdeki tempo ile nota değerlerinin eşitliğini doğru uygular. 2. Üçleme notaları temposunda eşit olarak çalar. 3. Başparmak geçişini doğru uygular. 4. Bağlı çift ses ve notaları eşit çalar. 5. Onaltılık notaları eşit çalar. ÖĞRENME ALANI: PİYANO LİTERATÜRÜNDE BASAMAK SİSTEMİ ÜNİTE I: 3. BASAMAK BAROK DÖNEM ESERLERİ 1. Barok dönem stil özelliğini fark eder. 2. Non-legato tekniğini doğru uygular. 3. Portato tekniğini doğru uygular. 4. Menuet'nin biçimsel yapısını tanır. 5. Piyano da mordan ve süslemeleri uygular. 6. Eserlerdeki dinamikleri kullanır. ÜNİTE II: 3. BASAMAK KLASİK DÖNEM ESERLERİ 1. Klasik dönem stil özelliğini fark eder. 2. Sonatin formunu tanır. 3. Akıcılığın önemini fark eder. 4. Eserler üzerindeki dinamikleri uygular. 5. Müzik cümlelerini yorumlar. 6. Eserler üzerindeki artikülasyon işaretlerini uygular. 7. Eserlerin temalarını belirler. ÜNİTE III: 3. BASAMAK ROMANTİK VE ÇAĞDAŞ DÖNEM ESERLERİ 1. Romantik ve çağdaş dönemlere ait stil özelliğini fark eder. 2. Eserler üzerindeki dinamikleri uygular.	10.1. PİYANO EĞİTİMİNDE TEKNİK GELİŞİM Terimler: Non-legato, onaltılık nota değeri, üçleme nota kalıbı, senkop nota kalıbı. 10.1.1. Seslendirme Teknikleri ve Kavramlar 10.1.1.1. Non-legato tekniğini kavrar. 10.1.1.2. Non-legato tekniğini etüt ve eserler yardımı ile uygular. 10.1.1.3. Onaltılık nota değerini tanır. 10.1.1.4. Onaltılık ¼ nota değerini etüt ve eserler yardımı ile uygular. 10.1.1.5. Legato ve non-legato tekniklerini birleştirir. 10.1.1.6. Legato ve non-legato tekniklerini etüt ve eserler yardımı ile bir arada kullanır. 10.1.1.7. İki zamanlı usullerden 5/8'lik ve 6/8'lik ölçü biçimlerini tanır. 10.1.1.8. 5/8'lik ve 6/8'lik ölçü biçimlerini etütler yardımı ile uygular. 10.1.1.9. Üçleme nota biçimini öğrendiği diğer nota biçimleri ile birlikte kullanır. 10.1.1.10. Sağ elde akor ve arpej tekniğini sol eldeki melodi ile birleştirerek uygular. 10.1.1.11. Artikülasyon işaretlerini seslendirdiği eserlerde uygular. 10.1.1.12. Senkop nota biçimini öğrendiği diğer nota biçimleri ile birlikte uygular. 10.2. PİYANO EĞİTİMİNDE REPERTUVAR Terimler: Barok dönem, klasik dönem, gamlar, hüseyni makamı. 10.2.1. Gam ve Repertuar Çalışmaları 10.2.1.1. Fa majör gamını paralel yönde önce bir sonra iki oktav genişliğinde uygular. 10.2.1.2. Barok Dönem eserlerinin temel özelliklerini açıklar. 10.2.1.3. Barok Dönem eserlerini seslendirir. 10.2.1.4. Karar sesi la üzerinden kürdi makamı dizisini fark eder. 10.2.1.5. Piyano üzerinde kürdi makamı dizisini uygular. 10.2.1.6. Klasik Dönem eserlerinin temel özelliklerini açıklar. 10.2.1.7. Klasik Dönem eserlerini seslendirir. 10.2.1.8. Karar sesi re üzerinden hüseyni makamı dizisini fark eder. 10.2.1.9. Piyano üzerinde hüseyni makamı dizisini uygular. 10.2.1.10. Karar sesi si üzerinden segâh makamı dizisini fark eder. 10.2.1.11. Piyano üzerinde segâh makamı dizisini

3. Müzik cümlelerini yorumlar. uygular.
4. Eserler üzerindeki artikülasyon işaretlerini uygular.
5. Eserler üzerindeki süslemeleri uygular.
6. Eserlerin temalarını belirler.
7. Sağ (Trecorda) pedalı tanır.
8. Türk bestecilerine ait eserlerin hangi döneme ait olduğunu tahmin eder.

Tablo 2’de yer alan 10. sınıf 2006 ve 2016 yılı GSL piyano dersi öğretim programlarının kazanımları incelendiğinde;

- Programların içeriklerinde yer alan kazanım sayısının 2006 yılı piyano dersi öğretim programında 35, 2016 yılı piyano dersi öğretim programında ise 23 olduğu görülmektedir. Buna göre söz konusu programların kazanım sayılarının farklılık gösterdiği söylenebilir.
- Programların içeriklerinde yer alan kazanımların 2006 yılı piyano dersi öğretim programında teknik olarak, çaldığı gamlardaki tempo ile nota değerlerinin eşitliği, do-sol-re-la-mi-fa-si majörlerde kadanslar, çaldığı etütlerdeki tempo ile nota değerlerinin eşitliği, üçleme notaları temposunda eşit olarak çalma, başparmak geçişini doğru uygulama, bağlı çift ses ve notaları eşit çalma, onaltılık notaları eşit çalma, non-legato tekniği, portato tekniği, piyanoda mordan ve süslemeler, müzik cümleleri, artikülasyon işaretleri, do-sol-re-la ve mi majör gamları arasındaki duate benzerlikleri, fa ve si majör gamının duateleri, dinamikler ve sağ (trecorda) pedal’a, müzikal olarak ise durak sesi re üzerinden hüseyini makamı dizisi-kürdi makamı dizisi, gördüğü/çaldığı eser-etütteki kadans, barok dönem stil özelliği, menuet’nin biçimsel yapısı, eserlerdeki dinamikler, klasik dönem stil özelliği, sonatin formu, akıcılığın önemi, eserlerin temalarını belirleme, romantik ve çağdaş dönemlere ait stil özelliği, Türk bestecilerine ait eserlerin hangi döneme ait olduğuna yönelik kazanımlar şeklinde ele alındığı, 2016 yılı piyano dersi öğretim programında ise teknik olarak gamlar, non-legato, müzikal olarak ise onaltılık nota değeri, üçleme nota kalıbı, senkop nota kalıbı, barok dönem, klasik dönem, hüseyini makamına yönelik kazanımların ele alındığı görülmektedir. Buna göre söz konusu programlarda teknik olarak do-sol-re-la ve mi majör gamları arasındaki duate benzerlikleri, fa ve si majör gamının duateleri ve non-legato tekniği, müzikal olarak ise barok dönem ve klasik dönem kazanımlarında benzerlik gösterdiği, durak sesi re üzerinden hüseyini makamı dizisi-kürdi makamı dizisi, gördüğü/çaldığı eser-etütteki kadans, menuet’nin biçimsel yapısı, eserlerdeki dinamikler, sonatin formu, akıcılığın önemi, eserlerin temalarını belirleme, romantik ve çağdaş dönemlere ait stil özelliği, Türk bestecilerine ait eserlerin hangi döneme ait olduğu şeklinde ise kazanımlarında ise farklılıklar bulunduğu söylenebilir. Farklılık gösteren bu kazanımlara sadece 2006 yılı piyano dersi öğretim programında yer verilmiş 2016 yılı piyano dersi öğretim programında ise değinilmemiştir. Bu bağlamda 2006 yılı piyano dersi öğretim programının teknik ve müzikal kazanımlar açısından daha geniş kapsamlı olduğu yorumu yapılabilir.
- Programların içeriklerinde yer alan kazanımların 2006 yılı piyano dersi öğretim programında öğrenme alanı, ünite ve basamak sistemi ile ele alındığı, piyano çalma teknikleri ve piyano literatüründe basamak sistemi öğrenme alanında, 3. basamak gam ve makamsal dizi çalışmaları, 3. basamak etüt çalışmaları, 3. basamak barok dönem eserleri, 3. basamak klasik dönem eserleri, 3. basamak romantik ve çağdaş dönem eserleri ünitesinde yer verildiği, 2016 yılı GSL piyano dersi öğretim programında ise piyano eğitiminde teknik gelişim ve piyano eğitiminde repertuar öğrenme alanında, seslendirme teknikleri ve kavramlar, gam ve repertuar çalışmaları ünitesinde yer verildiği görülmektedir. Buna göre 2006 yılı GSL piyano dersi öğretim programının içeriğinin kazanımlar yönünden öncelik sonralık ilişkisi gözetilerek daha sistematik ve kapsamlı olduğu söylenebilir.

Tablo 3: 11. Sınıf 2006 ve 2016 Yılları Piyano Dersi Öğretim Programlarında Yer Alan Kazanımlar

2006 Yılı Piyano Dersi Öğretim Programlarında Yer Alan Kazanımlar	2016 Yılı Piyano Dersi Öğretim Programlarında Yer Alan Kazanımlar
ÖĞRENME ALANI: PİYANO ÇALMA TEKNİKLERİ ÜNİTE I: 4. BASAMAK GAM VE MAKAMSAL DİZİ ÇALIŞMALARI 1. Çaldığı gamlardaki tempo ile nota değerlerinin eşitliğini doğru uygular. 2. Do-sol-re-la-mi minör gamları arasındaki duate benzerliklerini fark eder. 3. Fa ve si minör gamının duatelerini belirler. 4. Durak sesi la üzerinden alınan Karcıgar ve Hicaz makamı dizilerini fark eder. 5. Piyano üzerinde karcıgar ve hicaz makamı dizilerini uygular. 6. Durak sesi sol üzerinden alınan nikriz makamı dizisini fark eder. 7. Piyano üzerinde nikriz makamı dizisini uygular. 8. Piyano üzerinde yarım ve tam kadansları uygular. 9. Do-sol-re-la-mi-fa-si minörlerde yarım ve tam kadansları uygular. ÜNİTE II: 4. BASAMAK ETÜT ÇALIŞMALARI 1. Çaldığı etütlerdeki tempo ile nota değerlerinin eşitliğini doğru uygular. 2. Sağ elde onaltılık notaları eşit olarak uygular. 3. Sol elde onaltılık notaları eşit olarak uygular. 4. Sol el akor tekniği ile sağ el eşitliğini ilişkilendirir. 5. Sağ ve sol elde arpej tekniğini uygular.	11.1. PİYANO EĞİTİMİNDE TEKNİK GELİŞİM Terimler: Staccato, mordan, trill. 11.1.1. Seslendirme Teknikleri ve Kavramlar 11.1.1.1. Staccato tekniğini kavrar. 11.1.1.2. Staccato tekniğini yeni etüt ve eserlere uyarlar. 11.1.1.3. Legato ve staccato tekniklerinin birlikte kullanıldığı eserleri seslendirir. 11.1.1.4. Üç zamanlı usullerden 7/8'lik ve 8/8'lik ölçü biçimlerini ilişkilendirir. 11.1.1.5. 7/8'lik ve 8/8'lik ölçü biçimlerini etütler yardımı ile uygular. 11.1.1.6. Mordan (mordent) tekniğini kavrar. 11.1.1.7. Mordan tekniğini yeni etüt ve eserlere uyarlar. 11.1.1.8. Trill tekniğini kavrar. 11.1.1.9. Trill tekniğini yeni etüt ve eserlere uyarlar. 11.2. PİYANO EĞİTİMİNDE REPERTUVAR Terimler: Barok Dönem, klasik dönem, hız terimleri, dinamikler, kürdi makamı, temposunda çalma. 11.2.1. Gam ve Repertuar Çalışmaları 11.2.1.1. Barok Dönem eserlerini seslendirir. 11.2.1.2. Klasik Dönem eserlerini seslendirir. 11.2.1.3. Eserleri temel hız terimlerine uygun biçimde seslendirir. 11.2.1.4. Eserler üzerinde dinamikleri uygular. 11.2.1.5. Re majör gamını paralel yönde önce bir sonra iki oktav genişliğinde uygular. 11.2.1.6. Türk bestecilerin eserlerinden örnekler seslendirir. 11.2.1.7. Karar sesi la üzerinden uşşak makamı dizisini fark eder. 11.2.1.8. Piyano üzerinde uşşak makamı dizisini uygular. 11.2.1.9. Seslendirme tekniklerini yeni etüt ve eserlere uyarlar. 11.2.1.10. Çeşitli eserler yardımı ile öğrendiği teknikleri ve kavramları uygular. 11.2.1.11. Çaldığı etüt ve eserleri temposunda seslendirmenin önemini kavrar. 11.2.1.12. Karar sesi la üzerinden hicaz makamı dizisini fark eder. 11.2.1.13. Piyano üzerinde hicaz makamı dizisini uygular. 11.2.1.14. Karar sesi la üzerinden karcıgar makamı dizisini fark eder.
ÖĞRENME ALANI: PİYANO LİTERATÜRÜNDE BASAMAK SİSTEMİ ÜNİTE I: 4. BASAMAK BAROK DÖNEM ESERLERİ 1. Barok dönem stil özelliğini tanır. 2. Polifonik cümle yapısını fark eder. 3. Eserlerdeki tema ve karşı temaları doğru uygular. 4. Portato tekniğini doğru uygular. 5. Prelüd'ün biçimsel yapısını tanır. 6. Piyano da mordan ve süslemeleri uygular. 7. Eserlerdeki dinamikleri kullanır. ÜNİTE II: 4. BASAMAK KLASİK DÖNEM ESERLERİ 1. Klasik dönem stil özelliğini tanır. 2. Sonatin formunu tanır. 3. Akıcılığın önemini fark eder. 4. Eserler üzerindeki dinamikleri uygular. 5. Müzik cümlelerini yorumlar. 6. Eserler üzerindeki artikülasyon işaretlerini uygular.	

7. Eserlerin temalarını belirler.
8. Ana melodi partisini gösterir.

- 11.2.1.15. Piyano üzerinde karcıgar makamı dizisini uygular.

ÜNİTE III: 4. BASAMAK ROMANTİK VE ÇAĞDAŞ DÖNEM ESERLERİ

1. Romantik ve çağdaş dönemlere ait stil özelliğini tanıtır.
2. Eserler üzerindeki dinamikleri uygular.
3. Müzik cümlelerini yorumlar.
4. Eserler üzerindeki artikülasyon işaretlerini uygular.
5. Eserler üzerindeki süslemeleri uygular.
6. Eserlerin temalarını belirler.
7. Sağ (Trecorda) pedalı tanıtır.
8. Türk bestecilerine ait eserlerin hangi döneme ait olduğunu tahmin eder.

Tablo 3'te yer alan 11. sınıf 2006 ve 2016 yılı GSL piyano dersi öğretim programlarının kazanımları incelendiğinde;

- Programların içeriklerinde yer alan kazanım sayısının 2006 yılı piyano dersi öğretim programında 37, 2016 yılı piyano dersi öğretim programında ise 24 olduğu görülmektedir. Buna göre söz konusu programların kazanım sayılarının farklılık gösterdiği söylenebilir.
- Programların içeriklerinde yer alan kazanımların 2006 yılı piyano dersi öğretim programında teknik olarak, çaldığı gamlardaki tempo ile nota değerlerinin eşitliği, piyano üzerinde yarım ve tam kadanslar, do-sol-re-la-mi-fa-si minörlerde yarım ve tam kadansları, çaldığı etütlerdeki tempo ile nota değerlerinin eşitliği, sağ elde onaltılık notalar, sol elde onaltılık notalar, sağ ve sol elde arpej tekniği, eserlerdeki tema ve karşı temalar, portato tekniğini, mordan ve süslemeler, eserler üzerindeki dinamikler, do-sol-re-la-mi minör gamları arasındaki duate benzerlikleri, fa ve si minör gamının duateleri, müzik cümleleri, sol el akor tekniği, artikülasyon işaretleri ile sağ (trecorda) pedala, müzikal olarak ise durak sesi la üzerinden alınan karcıgar-hicaz-nikriz makamı dizileri, barok dönem stil özelliği, polifonik cümle yapısı, prelüd'ün biçimsel yapısı, eserlerdeki dinamikleri kullanma, klasik dönem stil özelliği, sonatin formu, akıcılığın önemi, romantik ve çağdaş dönemlere ait stil özelliği ile Türk bestecilerine ait eserlerin hangi döneme ait olduğunu tahmin etmeye yönelik kazanımlar şeklinde ele alındığı, 2016 yılı piyano dersi öğretim programında ise teknik olarak hız terimleri, temposunda çalma, staccato, mordan ve trill, müzikal olarak ise barok dönem, klasik dönem, dinamikler ile kürdi makamına yönelik kazanımların ele alındığı görülmektedir. Buna göre söz konusu programların teknik olarak tempo, müzikal olarak barok dönem ve klasik dönem kazanımlarında benzerlik gösterdiği, do-sol-re-la-mi minör gamları arasındaki duate benzerlikleri, fa ve si minör gamının duateleri, durak sesi la üzerinden alınan karcıgar-hicaz-nikriz makamı dizileri, sol el akor tekniği ile sağ el eşitliği, polifonik cümle yapısı, prelüd'ün biçimsel yapısı, eserlerdeki dinamikleri kullanma, sonatin formu, akıcılığın önemi, romantik ve çağdaş dönemlere ait stil özelliği, sağ (trecorda) pedalı, Türk bestecilerine ait eserlerin hangi döneme ait olduğunu tahmin etme kazanımlarında ise farklılıklar bulunduğu söylenebilir. Farklılık gösteren bu kazanımlara sadece 2006 yılı piyano dersi öğretim programında yer verilmiş 2016 yılı piyano dersi öğretim programında ise değinilmemiştir. Bu bağlamda 2006 yılı piyano dersi öğretim programının teknik ve müzikal kazanımlar açısından daha geniş kapsamlı olduğu yorumu yapılabilir.
- Programların içeriklerinde yer alan kazanımların 2006 yılı piyano dersi öğretim programında öğrenme alanı, ünite ve basamak sistemi ile ele alındığı, piyano çalma teknikleri ve piyano literatüründe basamak sistemi öğrenme alanında, 4. basamak barok dönem eserleri, 4. basamak klasik dönem eserleri, 4. basamak romantik ve çağdaş dönem eserleri ünitesinde yer verildiği, 2016 yılı GSL piyano dersi öğretim programında ise piyano eğitiminde teknik gelişim, piyano eğitiminde repertuvar öğrenme alanında, seslendirme teknikleri ve kavramlar, gam ve repertuvar çalışmaları ünitesinde yer verildiği görülmektedir. Buna göre 2006 yılı GSL piyano dersi öğretim programının içeriğinin kazanımlar yönünden öncelik sonralık ilişkisi gözetilerek daha sistematik ve kapsamlı olduğu söylenebilir.

Tablo 4: 12. Sınıf 2006 ve 2016 Yılları Piyano Dersi Öğretim Programlarında Yer Alan Kazanımlar

2006 Yılı Piyano Dersi Öğretim Programlarında Yer Alan Kazanımlar	2016 Yılı Piyano Dersi Öğretim Programlarında Yer Alan Kazanımlar
ÖĞRENME ALANI: PİYANO ÇALMA TEKNİKLERİ ÜNİTE I: 5. BASAMAK GAM VE MAKAMSAL DİZİ ÇALIŞMALARI 1. Kromatik gamların parmak geçişlerini uygular. 2. Durak sesi fa diyez üzerinden alınan hüzzam ve segâh makamının dizilerini fark eder. 3. Piyano üzerinde hüzzam ve segâh makamı dizilerini uygular. 4. Durak sesi la üzerinden alınan saba makamı dizisini fark eder. 5. Piyano üzerinde saba makamı dizisini uygular. 6. Siyah tuşlarla başlayan tüm majör ve minör kadansları uygular. ÜNİTE II: 5. BASAMAK ETÜT ÇALIŞMALARI 1. Çaldığı etütlerdeki tempo ile nota değerlerinin eşitliğini doğru uygular. 2. Sağ elde onaltılık ve otuzikilik notaları eşit olarak uygular. 3. Sol elde onaltılık ve otuzikilik notaları eşit olarak uygular. 4. Sol el akor tekniği ile sağ el eşitliğini ilişkilendirir. 5. Sağ ve sol elde arpej tekniğini uygular. 6. Sağ ve sol elde oktav tekniğini uygular. ÖĞRENME ALANI: PİYANO LİTERATÜRÜNDE BASAMAK SİSTEMİ ÜNİTE I: 5. BASAMAK BAROK DÖNEM ESERLERİ 1. Barok dönem stil özelliğini tanır. 2. Polifonik cümle yapısını fark eder. 3. Eserlerdeki tema ve karşı temaları doğru uygular. 4. Staccato tekniğini doğru uygular. 5. Polonese'in biçimsel yapısını tanır. 6. Courante'in biçimsel yapısını tanır. 7. Piyano da mordan ve süslemeleri uygular. 8. Eserlerdeki dinamikleri kullanır. ÜNİTE II: 5. BASAMAK KLASİK DÖNEM ESERLERİ 1. Klasik dönem stilineki eserleri yorumlar. 2. Sonatin formunu tanır. 3. Varyasyon biçimini tanır. 4. Akıcılığın önemini fark eder. 5. Eserler üzerindeki dinamikleri uygular. 6. Müzik cümlelerini yorumlar. 7. Eserler üzerindeki artikülasyon işaretlerini uygular. 8. Eserlerin temalarını belirler. ÜNİTE III: 5. BASAMAK ROMANTİK VE	1. PİYANO EĞİTİMİNDE TEMEL BECERİLER Terimler: Duruş, oturuş, ölçü, ölçü sayısı, temel nota değerleri, uzatma ve cümle bağı, eksik ölçü, diyez, bemol, sekizlik nota değeri, eş güdüm. 1.1. Temel Davranışlar ve Kavramlar 1.1.1. Piyanoda doğru duruş ve oturuş biçimini kavrar. Bu konumda başlangıç olarak piyano taburesine oturuş, vücudun ergonomisi el, kol ve bileklerin duruşu ile ayakların duruşu, nihayetinde tüm beden olarak uygun duruş biçimi kavratılmalıdır. 1.1.2. Klavye üzerinde birinci oktav do konumunu ve parmak numaralarını gösterir. a) Piyanonun başlangıcında birinci oktav do notası ve etrafındaki notalar her iki elde anlatılmalıdır. b) Do sesinin etrafındaki notalar ve hangi el ile çalınması gerektiği ile bunların parmak numaralarının nasıl olması gerektiği kavratılmalıdır. 1.1.3. Birlik, ikilik, dörtlük nota ve sus değerlerini kullanır. 1.1.4. Ölçü ve ölçü sayısından hareketle 2/4, 3/4 ve 4/4'lük ölçü biçimlerini tanır. 1.1.5. Uzatma bağı ve cümle bağı arasındaki farkı ayırt eder. a) Uzatma bağının bir nevi toplama işareti gibi olduğu anlatılmalıdır. b) Uzatma bağı ile diğer notanın süresinin nasıl bir öncekine eklendiği ve bunun çalınmadan tutulması kavratılmalıdır. c) Hece bağı konusu da temel teknikler içerisindeki legato ile ilişkilendirilerek ya da konu anlatıldığında verilmelidir. 1.1.6. Siyah ve beyaz tuşları her iki elde kullanır. Başlangıç pozisyonunda ilk olarak basitten karmaşığa doğru seslendirilme, mümkün olan siyah tuşlar ile buna bağlı diyez ve bemol kavramı anlatılmalıdır. 1.1.7. Piyanoda re, mi, sol ve la konumunun do konumuna göre farkını ayırt eder. Bu konumlarda eski konuma göre parmak numaralarının aynı ama seslerin yer değişimi nedeniyle farklı olduğu, asıl önemli olan bilginin seslerin kendisi olduğu kavratılmalıdır. 1.1.8. Sekizlik nota değerini tanır. a) Sekizlik nota değerinin müzik teorisi ile de ilişkilendirilmesi sağlanarak dörtlüğün yarısı olduğu anlatılmalıdır. b) Sekizlik nota başlangıçta muhakkak bir diğer sekizlik ile birleştirilerek yani bir dörtlüğe

ÇAĞDAŞ DÖNEM ESERLERİ

1. Romantik ve Çağdaş dönemlere ait eserleri yorumlar.
2. Eserler üzerindeki dinamikleri uygular.
3. Müzik cümlelerini yorumlar.
4. Eserler üzerindeki artikülasyon işaretlerini uygular.
5. Eserler üzerindeki süslemeleri uygular.
6. Eserlerin temalarını belirler.
7. Sol (Unacorda) pedalı tanır.
8. Türk bestecilerine ait eserlerin hangi döneme ait olduğunu tahmin eder.

tamamlanarak verilmelidir.

c) Sekizlik nota için saymanın önemi anlatılmalıdır. 1.1.9. Her iki elini uyumlu (eş güdüm) biçimde kullanmanın önemini fark eder. Her iki elde yazılı olan notaların ve bunların sürelerinin birbiriyle olan ilişkisi doğru anlatılmalı, öğrenciye bu uyumu düzgün biçimde sağlayabilmek için saymanın önemi hatırlatılmalıdır.

1.1.10. Sekizlik ½ nota değerini etüt ve eserler yardımı ile uygular.

a) Sekizlik nota değeri öğretilirken tercih edilecek etüt ya da eserler öğrencilerin düzeyi dikkate alınarak belirlenmelidir.

b) Etüt ve eserler öğrencilerin düzeyine uygun olmalıdır. Öğrencinin hazır bulunuşluk düzeyine göre bir etüt ya da eser kullanabileceği gibi, hem etüt hem de eserler bir arada kullanılabilir.

1.1.11. Temel nüans terimlerini (piano mezzoforte, forte) kavrar.

a) Üç temel nüans türünün arasındaki fark anlatılmalıdır.

b) Terimler arasındaki geçişlerde sesin yüksekliğinin nasıl ayarlanması gerektiği vurgulanmalıdır.

1.1.12. Temel nüans terimlerini etüt ve eserler yardımı ile uygular.

1.1.13. Onaltılık nota değerini tanır.

a) Onaltılık nota değerinin sekizlik ve dörtlük ile olan ilişkisi anlatılmalı ve başlangıç olarak sekizlik nota ile kümelenecek kavratılmalıdır.

b) Onaltılık müstakil nota kümeleri açıklanmalıdır.

1.1.14. Onaltılık nota değerini etüt ve eserler yardımı ile uygular.

1.1.15. Üçleme nota biçimini öğrendiği diğer nota biçimleri ile birlikte kullanır.

a) Üçlemenin nasıl olduğu anlatıldıktan sonra diğer nota kalıplarının arasında nasıl sayarak düzgün çalınabileceği kavratılmalıdır.

b) Bir elde üçleme var iken diğer elde uyum için başlangıçta dörtlük nota ile eşleştirilmesi sağlanmalıdır.

1.1.16. Sol elde akor ve arpej tekniğini sağ eldeki melodi ile birleştirerek uygular. Akorların ilk olarak sol eldeki kullanımını bilen öğrenciye sağ eldeki kullanımının da aynı olduğu ve parmak numarası yerleşiminin nasıl değiştiği açıklanmalıdır.

1.1.17. Senkop nota biçimini öğrendiği diğer nota biçimleri ile birlikte uygular.

a) Üçleme çalışmasında olduğu gibi önce aynı elde melodi içinde seçilebilmesi veya fark edilmesi sağlanmalıdır.

b) Her iki el uyumunda senkop, öncelik sekizlik nota kalıbında olmak kaydıyla dörtlük ve özellikle sekizlik nota ile kombine edilerek verilmelidir.

2. PİYANO EĞİTİMİNDE TEMEL TEKNİKLER

Terimler: Legato, oktav, gam, arpej, akor, makam dizileri, nüans terimleri.

2.1. Temel Teknikler ve Gam Çalışmaları

2.1.1. Legato tekniğini kavrar.

a) Bu teknik öğretilirken seslerin birbiri ile nasıl bağlandığı, biri biterken diğerinin nasıl başladığı ve bu yolla bağın nasıl sağlandığı iyi anlatılmalıdır.

b) Bağlı çalmak ile sesleri birbiri içerisine karıştırmanın farkı ve yanlışlığı vurgulanmalıdır.

2.1.2. Legato tekniğini etüt ve eserler yardımı ile uygular.

a) Legato tekniği için başlangıç olarak etütler C. Czerny 100 Studi çalışmasından tercih edilmelidir.

b) Seçilen eserler öğrenci düzeyine uygun olmalıdır. Eser seçimlerinde 100 Studi çalışmasından yararlanılabilir.

2.1.3. Her iki elde 3-1 ve 4-1 ya da 1-3 ve 1-4 parmak geçişlerini uygular.

a) Bu parmak geçişleri gam çalışmaları veya eserler içerisindeki sıralı ses kalıplarının çalınmasına yardımcı olacak biçimde anlatılmalıdır.

b) Beş ya da altı sestene oluşan geçiş ve geri dönüş çalışmaları yapılabileceği gibi, bir oktavlık hazırlık çalışmaları da yapılabilir.

2.1.4. Do ve sol majör dizilerini ters yönde önce bir sonra iki oktav genişliğinde uygular. Parmak değişimi süreci kavratılırken parmak numaralarının aynı anda değiştiğine öğrencinin dikkati çekilmelidir.

2.1.5. Akorları arpej ve parmak numaraları ile karşılaştırır.

a) Akorun ne olduğu anlatılmalı ve akor seslerinin aynı anda nasıl çalınacağı gösterilmelidir. Akorlar için yazan parmak numaralarının farklı akor biçimleri için nasıl değişeceği, bunların seslendirmede sağlayacağı faydalar anlatılmalıdır.

b) Akor seslerinin sırasıyla çalınarak seslendirilmesi ile oluşan arpejin ve bu arpejlerin melodi ile ilişkisine dikkat çekilerek parmak numaralarının kullanımı açıklanmalıdır.

2.1.6. Sol elde akor ve arpej tekniğini sağ eldeki melodi ile birleştirerek uygular. Akor ve arpejlerin nota süreleri ya da hangi nota kümesi ile yazıldığına dikkat çekilmeli ve bunların melodideki nota süreleri ile olan ilişkisi kavratılmalıdır.

2.1.7. Do ve sol majör dizilerini paralel yönde önce bir sonra iki oktav genişliğinde uygular.

a) Ters yönde yapılan çalışmadan farklı olarak parmakların nasıl değiştiği anlatılmalıdır.

b) Önce bir oktav daha sonra iki oktav içerisindeki farklı zamanlı parmak geçişleri ve bunların doğru zamanda, ritim kalıplarını bozmadan ve akıcı biçimde nasıl çalınacağı anlatılmalıdır.

2.1.8. Fa majör gamını paralel yönde önce bir sonra iki oktav genişliğinde uygular.

2.1.9. Barok Dönem eserlerini temel özellikleri ile tanır. Barok Dönemin en temel ve basit özellikleri anlatılmalı, fazlaca süsleme konu suna girilmemelidir.

2.1.10. Barok Dönem eserlerini seslendirir.

a) Seviyeye uygun menuet, prelüd gibi eserlerin seslendirilmesi sağlanmalıdır.

b) Bu düzeyde J. S. Bach'ın kolay menuetleri ya da kolay prelüdlere/fügleri çaldırılabilir.

2.1.11. Klasik Dönem eserlerinin temel özelliklerini tanır.

Klasik Dönem özellikleri basitçe açıklanmalıdır.

2.1.12. Klasik Dönem eserlerini seslendirir.

a) Düzeye uygun eser örneklerinin uygun biçimde ve tempoda seslendirilmesi sağlanmalıdır.

b) Bu düzeyde J. Haydn Alman dansları ya da W. A. Mozart'ın düzeye uygun menüetleri tercih edilebilir.

2.1.13. Staccato tekniğini kavrar.

a) Tekniğin legato ve non-legato tekniğinden farkı anlatılmalı ve gerektiğinde kesik çalma özelliği ile ilişkilendirilerek pinpon topu ya da ağaçkakan benzet- meleri yapılmalıdır.

b) Teknik öğretilirken parmak, bilek ve kol ile yapılan biçimleri de açıklanmalıdır. Bu uygulamaların sırası öğrencinin düzeyine göre tercih edilmelidir.

2.1.14. Staccato tekniğini yeni etüt ve eserlere uyarlar.

2.1.15. Legato ve staccato tekniklerinin birlikte kullanıldığı eserleri seslendirir.

a) Melodinin olduğu elde bağlı kümenin sonundaki staccato biçimi ya da iki bağlı, iki kesik nota kümelemesi ile bu iki tekniğin birlikte kullanılması kavratılmalıdır.

b) Aynı elde yapılabilecek başka çalışmalardan sonra her iki elde eş zamanlı kullanım çalışmaları yapılmalıdır.

c) Legato bir melodiye staccato eşlik ya da tersi biçimde uygulamalar yapılabilir.

Tablo 4'de yer alan 12. sınıf 2006 ve 2016 yılı GSL piyano dersi öğretim programlarının kazanımları incelendiğinde;

- Programların içeriklerinde yer alan kazanım sayısının 2006 yılı piyano dersi öğretim programında 36, 2016 yılı piyano dersi öğretim programında ise 32 olduğu görülmektedir. Buna göre söz konusu programların kazanım sayılarının farklılık gösterdiği söylenebilir.
- Programların içeriklerinde yer alan kazanımların 2006 yılı piyano dersi öğretim programında teknik olarak, kromatik gamların parmak geçişleri, piyano üzerinde hüzzam-segah-saba makamı dizileri, siyah tuşlarla başlayan tüm majör ve minör kadanslar, çaldığı etütlerdeki tempo ile nota değerlerinin eşitliği, sağ elde onaltılık ve otuzikilik notaların eşitliği, sol elde onaltılık ve otuzikilik notaları eşitliği, sağ ve sol elde arpej tekniği, sağ ve sol elde oktav tekniği, eserlerdeki tema ve

karşı temalar, staccato tekniği, piyano da mordan ve süslemeler, eserlerdeki dinamikler, sol el akor tekniği ile sol (unacorda) pedal'a, müzikal olarak ise durak sesi fa diyez üzerinden alınan hüzzam-segah makamı dizileri, durak sesi la üzerinden alınan saba makamı dizisi, barok dönem stil özelliği, polifonik cümle yapısı, klasik dönem stilineki eserleri, sonatin formu, varyasyon biçimi, akıcılığın önemi, müzik cümleleri, eserlerin temaları, romantik ve çağdaş dönemlere ait eserler, Türk bestecilerine ait eserlerin hangi döneme ait olduğunu tahmin etmeye yönelik kazanımlar şeklinde ele alındığı, 2016 yılı piyano dersi öğretim programında ise teknik olarak, duruş, oturuş, oktav, eş güdüm, legato, gam, arpej ile akor, müzikal olarak ise ölçü, ölçü sayısı, temel nota değerleri, uzatma ve cümle bağı, eksik ölçü, diyez, bemol, sekizlik nota değeri, nüans terimleri ile makam dizilerine yönelik kazanımların ele alındığı görülmektedir. Buna göre söz konusu programların teknik olarak oktav, arpej olarak benzerlik gösterdiği, müzikal olarak kazanımlarında benzerlik göstermediği, kromatik gamların parmak geçişleri, piyano üzerinde hüzzam-segah-saba makamı dizileri, siyah tuşlarla başlayan tüm majör ve minör kadanslar, çaldığı etütlerdeki tempo ile nota değerlerinin eşitliği, sağ elde onaltılık ve otuzikilik notaların eşitliği, sol elde onaltılık ve otuzikilik notaları eşitliği, eserlerdeki tema ve karşı temalar, staccato tekniği, piyano da mordan ve süslemeler, eserlerdeki dinamikler, durak sesi fa diyez üzerinden alınan hüzzam-segah makamı dizileri, durak sesi la üzerinden alınan saba makamı dizisi, sol el akor tekniği ile sağ el eşitliği, barok dönem stil özelliği, polifonik cümle yapısı, klasik dönem stilineki eserleri, sonatin formu, varyasyon biçimi, akıcılığın önemi, müzik cümleleri, eserlerin temaları, romantik ve çağdaş dönemlere ait eserler, sol (unacorda) pedalı, Türk bestecilerine ait eserlerin hangi döneme ait olduğunu tahmin etme kazanımlarında ise farklılıklar bulunduğu söylenebilir. Farklılık gösteren bu kazanımlara sadece 2006 yılı piyano dersi öğretim programında yer verilmiş, 2016 yılı piyano dersi öğretim programında ise değinilmemiştir. Bu bağlamda 2006 yılı piyano dersi öğretim programının teknik ve müzikal kazanımlar açısından daha geniş kapsamlı olduğu yorumu yapılabilir.

- Programların içeriklerinde yer alan kazanımların 2006 yılı piyano dersi öğretim programında öğrenme alanı, ünite ve basamak sistemi ile ele alındığı, piyano çalma teknikleri, piyano literatüründe basamak sistemi öğrenme alanında, 5. basamak barok dönem eserleri, 5. basamak klasik dönem eserleri, 5. basamak romantik ve çağdaş dönem eserleri ünitesinde yer verildiği, 2016 yılı GSL piyano dersi öğretim programında ise piyano eğitiminde temel beceriler ve piyano eğitiminde temel teknikler öğrenme alanında, temel davranışlar ve kavramlar, temel teknikler ve gam çalışmaları ünitesinde yer verildiği görülmektedir. Buna göre 2006 yılı GSL piyano dersi öğretim programının içeriğinin kazanımlar yönünden öncelik sonralık ilişkisi gözetilerek daha sistematik ve kapsamlı olduğu söylenebilir.

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırma bulguları doğrultusunda ulaşılan sonuçlar ve bu sonuçlara yönelik olarak geliştirilen öneriler sunulmuştur.

Sonuçlar

Araştırmada;

- GSL 9. sınıf 2006 yılı piyano dersi öğretim programının içeriğinde yer alan kazanım sayısının 40, 2016 yılı piyano dersi öğretim programının içeriğinde yer alan kazanım sayısının ise 26 olduğu, bu sınıf düzeyinde 2006 yılı piyano dersi öğretim programının teknik ve müzikal kazanımlar açısından daha geniş kapsamlı olduğu, 2016 yılı piyano dersi öğretim programının bu hususta daha sınırlı kaldığı, 2006 yılı piyano dersi öğretim programında öğrenme alanı, ünite ve basamak sistemi ile kazanımlara öncelik sonralık ilişkisi gözetilerek daha sistematik ve kapsamlı şekilde yer verildiği ancak 2016 yılı piyano dersi öğretim programında ise kazanımların sadece ünite düzeyinde ele alındığı,
- GSL 10. sınıf 2006 yılı piyano dersi öğretim programının içeriğinde yer alan kazanım sayısının 35, 2016 yılı piyano dersi öğretim programının içeriğinde yer alan kazanım sayısının ise 23 olduğu, bu sınıf düzeyinde 2006 yılı piyano dersi öğretim programının teknik ve müzikal kazanımlar açısından daha geniş kapsamlı olduğu, 2016 yılı piyano dersi öğretim programının bu hususta daha sınırlı kaldığı, 2006 yılı piyano dersi öğretim programında öğrenme alanı, ünite ve basamak sistemi ile

kazanımlara öncelik sonralık ilişkisi gözetilerek daha sistematik ve kapsamlı şekilde yer verildiği, ancak 2016 yılı piyano dersi öğretim programında ise kazanımların sadece ünite düzeyinde ele alındığı,

- GSL 11. sınıf 2006 yılı piyano dersi öğretim programının içeriğinde yer alan kazanım sayısının 37, 2016 yılı piyano dersi öğretim programının içeriğinde yer alan kazanım sayısının ise 24 olduğu, bu sınıf düzeyinde 2006 yılı piyano dersi öğretim programının teknik ve müzikal kazanımlar açısından daha geniş kapsamlı olduğu, 2016 yılı piyano dersi öğretim programının bu hususta daha sınırlı kaldığı, 2006 yılı piyano dersi öğretim programında öğrenme alanı, ünite ve basamak sistemi ile kazanımlara öncelik sonralık ilişkisi gözetilerek daha sistematik ve kapsamlı şekilde yer verildiği ancak 2016 yılı piyano dersi öğretim programında ise kazanımların sadece ünite düzeyinde ele alındığı,
- GSL 12. sınıf 2006 yılı piyano dersi öğretim programının içeriğinde yer alan kazanım sayısının 36, 2016 yılı piyano dersi öğretim programının içeriğinde yer alan kazanım sayısının ise 32 olduğu, bu sınıf düzeyinde 2006 yılı piyano dersi öğretim programının teknik ve müzikal kazanımlar açısından daha geniş kapsamlı olduğu, 2016 yılı piyano dersi öğretim programının bu hususta daha sınırlı kaldığı, 2006 yılı piyano dersi öğretim programında öğrenme alanı, ünite ve basamak sistemi ile kazanımlara öncelik sonralık ilişkisi gözetilerek daha sistematik ve kapsamlı şekilde yer verildiği ancak 2016 yılı piyano dersi öğretim programında ise kazanımların sadece ünite düzeyinde ele alındığı, sonuçlarına ulaşılmıştır.

Öneriler

Araştırma sonuçları doğrultusunda;

- GSL 9. 10. 11. ve 12. sınıf piyano dersi öğretim programlarının içeriklerinde yer alan kazanım sayılarının piyano eğitimi kapsamında öğrencilere kazandırılacak bilgi ve beceriler doğrultusunda ve her sınıf düzeyi için orantılı bir şekilde oluşturulması,
- GSL 9. 10. 11. ve 12. sınıf piyano dersi öğretim programlarının içeriklerinde yer alan teknik ve müzikal kazanımların yüzeysel olarak işlenmelerinin önlenmesi, buna yönelik olarak konu içeriklerinin tam öğrenmeyi sağlayıcı nitelikte yeniden oluşturulması ve bu içeriklerin öğrencilerinin öğrenme düzeyine uygun olmasına dikkat edilmesi,
- GSL 9. 10. 11. ve 12. sınıf piyano dersi öğretim programlarının içeriklerinde yer alan kazanımların içeriklerinde yer verilen bilgilerin doğru ve sistemli bir şekilde ele alınması, bu bilgilerin birbirini tamamlayıcı, birbiri ile örtüşen bilgiler olmasına dikkat edilmesi,
- GSL 9. 10. 11. ve 12. sınıf piyano dersi öğretimine yönelik yeni programlar oluşturulurken konu ile ilgili araştırma sonuçları dikkate alınması, programların işleyişinin belirli aralıklarla kontrollerinin yapılarak değerlendirilmesi ve bu değerlendirme sonucu gereken düzeltme ve iyileştirme çalışmalarının yapılması, önerilmektedir.

Not: Bu çalışma Antalya'da 18-20 Mayıs 2017 tarihlerinde düzenlenen 8'inci Eğitimde Yeni Yönelimler Kongresinde bildiri olarak da değerlendirilmiştir.

KAYNAKÇA

Çevik, D. B. (2007) Piyano Öğretimi Neden Zordur?, Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı: 15.

Çilden, Ş. (2006) Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sürecinde Çalgı Eğitiminin Nitelik Sorunlarının İrdelenmesi. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu, 26-28 Nisan, Denizli.

Ercan, N. (2008) Piyano Eğitiminde İlke ve Yöntemler. Sözkese Matbaası: Ankara.

Ercan, N. ve Ekinci, H. (2000) Piyano Eğitimine Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Bölümlerinde Başlayan Öğrencilerin I. Yıl Piyano Öğretim Etkinliklerinin Değerlendirilmesi, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 20, Sayı:1.

Erdal, G., G. (2009) Piyano Çalmada Koordinasyon ve Kondisyon, Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.

Ekinci, H. (2004) Müzik Öğretmeni Adaylarının Piyano Eğitimine İlişkin Düzeye Uygun Teknik Alıştırma Metodu Sorunu, 1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu, Isparta.

Kasap, T. B. (2004) Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlardaki Yardımcı Çalgı Piyano Dersleri Üzerine Bir Araştırma, 1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu, Isparta.

MEB (2006) Ortaöğretim Genel Müdürlüğü, Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Piyano Dersi Öğretim Programı (9, 10, 11, ve 12. Sınıflar). <<http://ogm.meb.gov.tr/belgeler/piyano.pdf>>, [Erişim tarihi: 02.04.2010].

Uçan, A. (1996) İnsan ve Müzik, İnsan ve Sanat Eğitimi, Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Yıldırım, A. ve şimşek, H. (2005) Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yönetken, H., B. (1996) Müzik Öğretimi/Okulda Çalgı Sorunu ve Çalgısal Müzik Etkinlikleri, Hazırlayan: Ahmet Say, Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.